

نگاهی دوباره به سیمای پیامبر

رضا رجب‌زاده

فهرست

مقدمه ۹

بخش اول

- توصیف شمایل پیامبر ۴۱
- سیره شخصی رسول بزرگوار اسلام ۴۹
- خوردن و آشامیدن پیامبر اکرم ۶۶
- لباس ۷۲
- مجالس رسول خدا و کیفیت نشستن آن حضرت ۷۳
- زهد و ساده زیستی ۷۹
- مسجد النبوی ۸۹
- عهد و وفا ۹۳
- رعایت موازین ۹۶
- حُسن معاشرت ۹۹
- سخاوت رسول خدا (ص) ۱۰۵
- کیفیت نزول وحی ۱۰۹
- جنگ های پیامبر اکرم ۱۱۰
- فرمان های جنگی ۱۱۵
- جنگ بدر ۱۲۰
- جنگ اُحد ۱۲۷
- جنگ خندق ۱۳۲

۲۷۰	نظافت و پاکیزگی
۲۷۱	امارت و حکمرانی
۲۷۵	عقل
۲۷۶	ترغیب و تشویق به تحصیل علم و شرایط آن
۲۷۹	سیر و سفر
۲۸۱	رفتار با کارگر و خدمتکار
۲۸۲	رفتار با همسایگان
۲۸۴	مسکن
۲۸۶	خواب و رؤیا
۲۸۷	حسب و نسب
۲۸۷	آیین نکاح و همسر داری
۲۹۳	پدر و مادر و فرزند و وظیفه هر کدام از آنها
۲۹۵	مرگ و مراحل بعد از مرگ

۱۳۹	صلح حدیبیه
۱۴۵	فتح مکه
۱۵۲	جنگ حنین
۱۵۹	پیامبر و هیأت‌های نمایندگی قبایل

بخش دوم

۱۷۷	ایمان و اسلام
۱۷۹	تمسک به کتاب و سنت
۱۸۲	دعا
۱۸۶	نیت و نقش آن در عمل
۱۸۷	صفات مؤمن
۱۹۲	پندها و حکمت‌ها
۲۰۶	مکارم اخلاق
۲۱۸	آداب معاشرت
۲۲۰	آداب دوستی و مصاحبت
۲۲۳	ضیافت و میهمانی
۲۲۴	صدقه
۲۲۷	تفأل و شگون زدن
۲۲۹	صفات ناپسند
۲۳۳	شعر و مدح
۲۳۵	احکام
۲۳۷	حدود و تعزیرات
۲۴۱	امر به معروف و نهی از منکر
۲۴۲	جهاد
۲۴۵	داد و ستد و معامله با مردم
۲۵۴	پرهیز از گرفتن وام
۲۵۷	بهره‌گیری از نعمات الهی
۲۶۲	رعایت حدّ وسط در عبادت و ترغیب به رفق و مدارا

توصیف شمایل پیامبر

امام سجّاد از امام حسن (ع) روایت کند که آن حضرت فرمود از دایی ام هند بن ابی هاله^۱ از شمایل رسول خدا سؤال نمودم، چون او در این زمینه صاحب نظر بود؛ او در جواب گفت:

رسول خدا (ص) در چشم هر بیننده‌ای بزرگ می‌نمود.^۲ چهره‌اش چون ماه شب چهارده می‌درخشید، قد آن حضرت از چهارشانه بلندتر و از قد بلند باریک‌اندام کوتاه‌تر می‌نمود سری با مویی شکن در شکن (نه صاف و ریخته و نه مجعد و فرفری) که چون به دو طرف سر ریخته می‌شد از نرمه گوش تجاوز نمی‌کرد، ماهرو و پیشانی گشاده بود؛ ابروانش کمانی و کشیده بدون این‌که به هم گره خورده باشد بلکه در میان دو ابرو رگی دیده می‌شد که چون خشمگین می‌گشت برمی‌آمد. بینی‌اش کشیده با اندک برآمدگی که اگر کسی دقت نمی‌کرد چنین می‌پنداشت که بینی‌اش بیش از حد معمول کشیده است.

ریشی نه بلند ولی انبوه با گونه‌هایی صاف و کشیده، و دهانی نسبتاً بزرگ و خوشبو با دندان‌هایی از هم جدا، گردنش در سپیدی چو نان مجسمه‌ای از نقره می‌نمود؛ اعضاء و جوارحش متناسب با هم و گوشت‌آلود بود به گونه‌ای که

۱. هند بن ابی هاله، فرزند خدیجه از همسر اول آن بانو بود که در خانه رسول خدا پرورش یافت، او در جنگ بدر و بنا به قولی در جنگ احد حضور داشت، او در رابطه با توصیف شمایل و اوصاف پیامبر صاحب نظر بود.

۲. بحار الانوار، ج ۱۶، ص ۱۴۸. همچنین در تفسیر المیزان جلد ۶ به نقل از معانی الاخبار.

یکدیگر را نگه می‌داشت؛ شکمش از سینه جلوتر نبود و فاصله بین دو شانه زیاد بود و استخوان و مفصلی درشت داشت، اگر جایی از بدنش از زیر جامه نمودار می‌شد، از سپیدی می‌درخشید؛ سینه و شکمش از موی برهنه، و تنها خطی از موی از سینه تا ناف کشیده شده بود. استخوان‌های دست کشیده، کف دست آن بزرگوار فراخ و دست و قدمش خشن بود.

اندامش نه بلند و نه کوتاه بلکه متناسب، با ساق‌هایی کشیده؛ کف پایش برآمده و پشت پایش خمیده و منحنی چونان که آب بر آن نمی‌ایستاد. در هنگام راه رفتن قدم‌ها را از زمین می‌کند و با وقار گام برمی‌داشت و به نرمی راه می‌رفت، قدم‌هایش کشیده و سریع بود بدون این‌که شتابی در رفتنش مشاهده شود؛ چون به راه می‌افتاد چونان‌که سنگی که از بلندای کوه درمی‌غلطد، حرکت می‌نمود. و چون به پشت سر می‌خواست بنگرد با تمام بدن برمی‌گشت، نگاهش فروخفته و نظرش به زمین بیش از نگاهش به آسمان بود، بیشترین نگاهش به گوشه چشم بود و با هرکس که روبه‌رو می‌شد در سلام بر او پیشی می‌گرفت.

امام (ع) می‌فرماید من از او از سخن گفتن آن بزرگوار پرسیدم؛ او گفت: آن بزرگوار پیوسته با غم و اندوه قرین، و در فکر و اندیشه بود و لحظه‌ای راحتی نداشت. تا ضرورتی در کار نبود سخن نمی‌گفت و چون لب به سخن می‌گشود، آرام و سنجیده صحبت می‌کرد و در هنگام تکلم، دهانش را به‌تمامه باز نمی‌نمود. کلامش کوتاه و پربار و روشن بود، نه پرگویی در کلامش بود و نه ابهامی برای شنونده باقی می‌گذاشت.

خوبی نرم و خلقی ملایم داشت، نه کسی را می‌آزرد و نه تحقیر می‌نمود. نعمت را هرچند اندک، بزرگ می‌داشت و هرگز از چیزی مذمت نمی‌نمود. در رابطه با خوراکی‌ها نه از غذایی تعریف می‌کرد و نه مذمت.

دنیا و متاع دنیا او را خشمگین نمی‌ساخت و پیوسته در جمع یاران چنین بود مگر آنگاه که پای حقی در میان می‌آمد که در این صورت دیگر کسی را

نمی‌شناخت و چیزی را یارای ایستادگی در مقابل آن عزیز نبود تا آن‌که آن حق را یاری کند.